CICLE INICIAL: 1R I 2N DE PRIMÀRIA

Disseny pedagògic del Taller 1

QUINS ANIMALS COMPARTEIXEN EL NOSTRE MÓN?

FUNDACIÓN PATAS ARRIBA educa

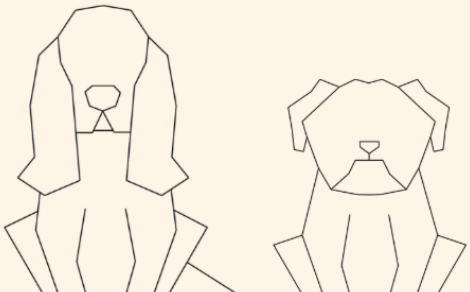

1. FITXA RÀPIDA DEL TALLER

Camp	Contingut
Títol del taller	Quins animals comparteixen el nostre món?
Cicle recomanat	Cicle Inicial
Curs recomanat	lr i 2n de Primària
Durada	50 minuts + extensió opcional fins a lh20
Idea-força	Els animals no només són diferents pel seu aspecte: també viuen en espais diferents i tenen relacions diferents amb les persones.
Pregunta motriu	Quins animals viuen a prop nostre i quina relació tenen amb les persones?
Objectius del projecte	Ol, O2, O3
Eix principal	Animals i diversitat
Materials necessaris	Targetes d'animals, mapa d'espais, icones de relació amb les persones, fitxa de l'alumnat
Producte final mínim	Fitxa individual guardable a la Carpeta Patas Arriba
Producte col·lectiu opcional	Mural o mapa flexible dels animals del grup
Connexió amb l'itinerari	Primer taller del recorregut. Obre la mirada més enllà dels animals de companyia i prepara el treball posterior sobre necessitats, cura i convivència.

2. SENTIT DEL TALLER

Aquest taller inicia el recorregut del Projecte Educatiu Patas Arriba a Cicle Inicial. La seva funció no és explicar encara el benestar animal ni entrar en problemàtiques complexes. El primer pas és **ajudar l'alumnat a mirar els animals amb més amplitud.**

Molts infants associen els animals sobretot amb gossos, gats o mascotes. Aquest taller vol ampliar aquesta mirada i introduir una idea bàsica:

> *No n'hi ha prou amb saber quin animal és: també hem de mirar on viu, com viu i quina relació té amb les persones.*

Un mateix animal pot viure en situacions diferents. Un gat pot viure a casa o al carrer. Un conill pot viure en una casa, en una granja o a la natura. Això ajuda l'alumnat a entendre que els animals no encaixen sempre en una sola categoria tancada.

La clau del taller no és fer una classificació científica perfecta, sinó començar a entendre que compartim el món amb animals molt diferents i que la seva forma de vida importa.

3. OBJECTIUS DEL TALLER

Objectius de sortida vinculats

- **01.** Reconèixer diferents tipus d'animals: domèstics, salvatges, de granja, urbans, marins i animals que viuen en entorns naturals.
- **02.** Comprendre que no tots els animals viuen igual ni tenen les mateixes necessitats.
- **03.** Relacionar els animals amb els seus hàbitats, formes de vida i condicions de l'entorn.

Objectius específics del taller

En acabar el taller, l'alumnat hauria de poder:

- reconèixer animals diferents més enllà de gossos i gats;
- identificar espais on poden viure o aparèixer alguns animals;
- entendre que alguns animals depenen directament de les persones i altres no;

- observar que un mateix animal pot viure de maneres diferents;
- començar a diferenciar animals de companyia, de granja, urbans i salvatges;
- expressar una primera idea de respecte cap als animals amb qui compartim el món.

4. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES I SABERS BÀSICS VINCULATS

D'acord amb el Decret 175/2022, el taller es vincula principalment amb les àrees de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural i Llengua Catalana i Literatura.

Com a porta d'entrada a l'itinerari, ajuda l'alumnat a ampliar la seva mirada més enllà dels animals de companyia i a comprendre que, per conèixer un animal, no n'hi ha prou amb identificar-lo: també cal observar on viu, com viu i quina relació té amb les persones.

4.1 Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

CE5. Reconèixer la diversitat dels éssers vius i la seva relació amb l'entorn

- **Què es treballa?**
  - Reconeixement de la diversitat dels animals.
  - Relació entre les diferents formes de vida.
  - Identificació dels espais on poden viure.
  - Comprensió del grau de dependència o proximitat que mantenen amb les persones.

- **Com es concreta al taller? L'alumnat:**
  - situa targetes d'animals en un mapa flexible amb diferents espais (casa, granja, ciutat o poble, natura i aigua);
  - compara situacions com les d'un gat de casa i un gat de carrer;
  - descobreix que un mateix animal pot viure de maneres diferents;
  - comprèn que l'espai i la relació amb les persones poden variar segons cada situació.

- **Sabers vinculats**
    - Diversitat dels éssers vius.
    - Característiques i formes de vida dels animals.
    - Relació dels animals amb l'entorn.
    - Diferents graus de dependència respecte de les persones.
    - Actituds inicials de respecte envers els animals amb qui compartim espais.

CE2. Observar, investigar i formular primeres explicacions

- **Què es treballa?**
    - Observació.
    - Indagació guiada.
    - Formulació de primeres explicacions.

- **Com es concreta al taller? L'alumnat:**
    - observa les il·lustracions;
    - planteja en quin espai podria viure cada animal;
    - justifica les seves decisions;
    - compara situacions diferents;
    - reflexiona sobre què canvia segons la relació entre l'animal i les persones.

- **Sabers vinculats**
    - Observació pautada.
    - Formulació de preguntes senzilles.
    - Comparació de situacions.
    - Identificació de semblances i diferències.
    - Classificació flexible.
    - Comunicació oral de conclusions.

4.2 Llengua Catalana i Literatura

CE2. Comprendre missatges orals i multimodals

- **Què es treballa?**
  - Comprensió de missatges orals i multimodals vinculats a una situació d'aprenentatge.

- **Com es concreta al taller? L'alumnat:**
  - interpreta les explicacions del docent;
  - comprèn les preguntes plantejades;
  - interpreta les imatges, les icones i el mapa d'espais;
  - extreu la informació necessària per participar en l'activitat.

- **Sabers vinculats**
  - Comprensió oral i multimodal.
  - Identificació de la informació rellevant.
  - Interpretació d'imatges i icones.
  - Adquisició de vocabulari específic:
    - animal de companyia;
    - animal de granja;
    - animal urbà;
    - animal salvatge;
    - hàbitat.

CE3. Expressar-se oralment i participar en converses

- **Què es treballa?**
  - Expressió oral.
  - Descripció.
  - Comparació.
  - Justificació d'idees.

- **Com es concreta al taller? L'alumnat:**
    - explica quins animals coneix;
    - descriu on poden viure;
    - identifica la relació que poden tenir amb les persones;
    - comparteix les seves decisions;
    - escolta altres propostes;
    - revisa les seves idees quan apareixen arguments més adequats.
- **Sabers vinculats**
    - Producció de descripcions i explicacions breus.
    - Ús de vocabulari específic.
    - Escolta activa.
    - Respecte dels torns de paraula.
    - Justificació senzilla de decisions.

4.3 Competències clau

El taller contribueix especialment al desenvolupament de les següents competències clau:

- STEM, mitjançant l'observació, la comparació i l'establiment de relacions entre els animals i el seu entorn.
- CCL (Competència en comunicació lingüística), a través de la comprensió i l'expressió oral.
- CPSAA (Competència personal, social i d'aprendre a aprendre), mitjançant el treball compartit, la reflexió i la revisió de les pròpies idees.
- CC (Competència ciutadana), promovent una primera mirada de respecte envers la diversitat d'animals amb qui compartim el món.

5. VOCABULARI CLAU

Paraula clau	Definició senzilla	Exemple dins del taller	Suport visual	Traducció de suport
Animal de companyia o domèstic	Animal que pot viure amb les persones i depèn de les seves cures.	Un gos o un gat que viu amb una família.	Imatge d'un animal a casa	Animal de compañía / doméstico
Animal de granja	Animal que viu en un espai gestionat per persones i depèn de les seves cures.	Una vaca, una gallina o una ovella.	Imatge d'una granja	Animal de granja
Animal urbà	Animal que viu molt a prop de les persones i aprofita els espais humans per trobar aliment o refugi.	Un colom, un gat de carrer o un ratolí de ciutat.	Imatge d'un carrer o plaça	Animal urbano
Animal salvatge	Animal que viu lliure i no necessita les persones per viure.	Una guineu, una granota o un eriçó.	Imatge d'un bosc, riu o camp	Animal salvaje
Hàbitat	Lloc on viu un animal i on troba allò que necessita.	Un peix necessita aigua per viure.	Imatge d'un riu, mar o estany	Hábitat

Criteris sobre el vocabulari

En aquest taller es pot utilitzar oralment l'expressió **animal de companyia**, perquè és més propera per a Cicle Inicial. També es pot introduir que aquests animals sovint s'anomenen **animals domèstics**.

Els insectes no es treballen com a categoria central en aquest taller. Si l'alumnat els menciona, es poden validar, però no seran el focus principal per evitar dispersar la sessió. Es podran recuperar més endavant, especialment en la caixa educativa de Cicle Inicial sobre el pati i els éssers vius propers.

El senglar no es presentarà com a animal urbà. Si apareix, es pot explicar com un animal salvatge que de vegades pot aparèixer en espais urbans perquè els entorns humans han canviat o perquè hi troba menjar.

6. MATERIALS NECESSARIS

Targetes d'animals. Es recomana preparar entre 12 i 14 targetes, amb imatge clara i nom de l'animal.

Animals recomanats:

- **Animals de companyia o domèstics:** gos i gat de casa.
- **Animals de granja:** vaca, gallina i ovella.
- **Animals urbans:** colom, gat de carrer i ratolí de ciutat.
- **Animals salvatges:** guineu, granota, eriçó i conill salvatge.
- **Animals d'aigua:** peix i ànec.

Cartes especials per fer pensar. Aquestes cartes són importants perquè mostren que un mateix animal pot viure en situacions diferents.

Animal	Situació	Espai possible	Relació amb les persones
Gat	Gat de casa	Casa	Viu amb persones i depèn de les seves cures
Gat	Gat de carrer	Ciutat o poble	Viu a prop de les persones, però no viu igual que un gat de casa
Conill	Conill de casa	Casa	Viu amb persones i depèn de les seves cures
Conill	Conill de granja	Granja	Les persones el crien i en tenen cura
Conill	Conill salvatge	Natura	Viu lliure i no necessita viure amb persones

No cal utilitzar totes les cartes especials si el grup és molt petit o si el temps és limitat. Amb **gat de casa / gat de carrer** ja es pot treballar molt bé la idea principal.

7. MAPA FLEXIBLE DELS ANIMALS

El docent prepararà un mapa visual amb diferents espais:

- Casa
- Granja
- Ciutat o poble
- Natura
- Aigua

El mapa pot ser:

- una làmina gran;
- una pissarra;
- una projecció;
- cinc cartells repartits per l'aula;
- un mural col·lectiu.

Criteri clau: El mapa no funciona com una classificació tancada. Alguns animals poden aparèixer en més d'un espai. Quan això passi, no cal corregir-ho de seguida. Cal aprofitar-ho per fer pensar l'alumnat. La pregunta important no és només "On viu aquest animal?", sinó també "Viu igual en tots els llocs?", "Depèn igual de les persones?" o "Què canvia segons la situació?"

8. ICONES DE RELACIÓ AMB LES PERSONES

A més de situar els animals en espais, l'alumnat haurà de pensar quina relació tenen amb les persones. Es poden preparar quatre icones senzilles:

- Viu amb persones
- Les persones el cuiden o el crien
- Viu a prop de les persones
- Viu lliure, sense necessitar persones

Aquest és el punt clau del taller. No cal aplicar les quatre icones a tots els animals. En la versió de 50 minuts és suficient treballar-les amb 4 o 5 animals ben triats.

Animals recomanats per a aquesta segona capa:

- gat de casa;
- gat de carrer;
- vaca o gallina;
- colom;
- conill salvatge o guineu.

9. DESENVOLUPAMENT EN 50 MINUTS

Moment	Durada	Què fa el docent	Què fa l'alumnat
Activació inicial	5-7 min	Pregunta: "Quan pensem en animals, quins ens venen al cap?" Recull algunes respostes.	Diu animals que coneix. Probablement apareixeran gossos, gats i animals coneguts.
Presentació de la missió	4-5 min	Presenta la missió: "Avui investigarem quins animals comparteixen el nostre món i com es relacionen amb les persones."	Escolta la missió i observa el mapa d'espais.

Joc central: El mapa flexible dels animals	15-18 min	Reparteix targetes d'animals per grups. Cada grup ha de col·locar-les en un o més espais del mapa.	Decideix en grup on pot viure o aparèixer cada animal.
Segona capa: la relació amb les persones	8-10 min	Tria 4 o 5 animals i demana que hi afegeixin una icona de relació amb les persones.	Pensa si l'animal viu amb persones, és cuidat o criat, viu a prop nostre o viu lliure.
Comparació guiada	5-7 min	Planteja una comparació central: "Un gat de casa i un gat de carrer viuen igual?"	Compara dues situacions i expressa diferències senzilles.
Fitxa individual i petjada final	8-10 min	Dona la fitxa de l'alumnat i acompanya la realització.	Completa la fitxa i escriu o dibuixa "La meva petjada Patas Arriba".
Tancament	2-3 min	Recupera la frase clau: "No n'hi ha prou amb saber quin animal és: també hem de mirar com viu."	Comparteix una idea final.

10. DINÀMICA CENTRAL: MISSIÓ "EL MAPA FLEXIBLE DELS ANIMALS"

La dinàmica ha d'ajudar l'alumnat a veure tres coses:

- Quin animal és.
- On viu o on pot aparèixer.
- Quina relació té amb les persones en aquella situació.

Aquesta estructura evita que el taller sigui només una activitat de classificació.

Funcionament

El docent reparteix targetes d'animals als grups. Cada grup ha de col·locar les targetes al mapa d'espais. Alguns animals poden anar en més d'un lloc si el grup ho justifica oralment.

Després, el docent selecciona alguns animals i afegeix la segona pregunta: *Quina relació té aquest animal amb les persones?* Els infants poden triar una icona de relació.

Exemple amb gat

Gat de casa

- Espai: casa.
- Relació: viu amb persones.
- Idea: depèn de les cures de la família.

Gat de carrer

- Espai: ciutat o poble.
- Relació: viu a prop de les persones.
- Idea: no viu igual que un gat de casa.

Frase docent possible:

Són gats tots dos, però no viuen igual. Per això no només mirem quin animal és, sinó també com viu.

Exemple amb conill

Conill de casa

- Espai: casa.
- Relació: viu amb persones.

Conill de granja

- Espai: granja.
- Relació: les persones el crien.

Conill salvatge

- Espai: natura.
- Relació: viu lliure.

Frase docent possible:

El mateix animal pot tenir formes de vida diferents segons el lloc on viu i la relació que té amb les persones.

11. PREGUNTES PER DINAMITZAR

Activació inicial

- Quins animals coneixeu?
- Quins animals heu vist a prop de casa, de l'escola o del parc?
- Sempre veiem els animals que viuen a prop nostre?

Durant el mapa flexible

- Aquest animal pot viure en més d'un lloc?
- Viu igual en aquests llocs?
- Depèn de les persones?
- Les persones el cuiden o el crien?
- Viu a prop nostre però no dins de casa?
- Viu lliure a la natura?
- Què canvia si viu a casa, al carrer, a la granja o a la natura?

Preguntes de comparació

- Un gat de casa i un gat de carrer viuen igual?
- Un conill de casa i un conill salvatge necessiten les mateixes coses?
- Un colom viu lluny de les persones o molt a prop nostre?
- Un animal pot estar a prop nostre i no ser una mascota?

Tancament

- Què hem descobert avui sobre els animals?
- Tots els animals depenen igual de les persones?
- Què vol dir compartir el món amb animals que viuen de maneres diferents?

12. POSSIBLES RESPOSTES DE L'ALUMNAT

És possible que l'alumnat digui sobretot animals de companyia. El docent pot ampliar la mirada amb preguntes com:

- I al carrer o a la plaça, quins animals veiem?
- I a una granja?
- I en un riu o al bosc?
- Hi ha animals que viuen a prop nostre però no són mascotes?

També és possible que alguns animals generin debat. Això és positiu.

Per exemple:

- **El gat** pot aparèixer com a gat de casa o com a gat de carrer. Aquesta distinció és molt útil.
- **El conill** pot aparèixer en diferents situacions: casa, granja o natura. No cal treballar-ho de manera complexa, però sí fer veure que el mateix animal pot viure de formes diferents.
- **L'ànec** pot aparèixer en un espai d'aigua, en un parc o en un entorn natural. Pot servir per veure que alguns animals no encaixen sempre en una sola caixa.
- **El colom** pot aparèixer a la ciutat o al poble. Pot servir per entendre que alguns animals aprofiten els espais humans.

La idea no és buscar una única resposta correcta en tots els casos, sinó ajudar l'alumnat a pensar en la situació de vida de cada animal.

13. FITXA DE L'ALUMNAT

Criteri: No hi haurà dues fitxes diferents.

L'alumnat completarà **una única fitxa de treball**, i aquesta mateixa fitxa serà la peça que guardarà a la Carpeta Patas Arriba. Podeu consultar-a al document *CII_Fitxta de l'alumnat.*

Si és necessari, es podrà preparar una **fitxa de suport** amb menys text o més ajuda visual, però amb el mateix objectiu.

14. PRODUCTE FINAL O EVIDÈNCIA PER A LA CARPETA PATAS ARRIBA

L'alumnat guardarà la fitxa completada dins la Carpeta Patas Arriba. La peça guardable serà:

- el mapa individual d'animals;
- la comparació entre dues situacions de vida;
- la frase o dibuix de "La meva petjada Patas Arriba".

Aquesta primera evidència obre el recorregut del projecte.

15. QUÈ FEM AMB EL PRODUCTE COL·LECTIU?

Si durant el taller es crea un mural o mapa col·lectiu, aquest producte no ha de quedar com una activitat decorativa. El mural tindrà una funció pedagògica dins del recorregut.

Possibles usos del mural

- Exposar-lo a l'aula o al passadís durant uns dies per compartir el que s'ha treballat.
- Fer-ne una fotografia perquè el grup conservi la memòria del taller.
- Recuperar-lo al taller CI2, quan es treballi que cada animal té unes necessitats diferents.
- Utilitzar-lo com a punt de partida per observar el pati o l'entorn de l'escola en la caixa educativa de Cicle Inicial.

La fitxa individual de l'alumnat serà la peça que es guardarà a la Carpeta Patas Arriba. El mural serà una producció col·lectiva del grup i podrà quedar exposat, fotografiat o reutilitzat en tallers posteriors, segons les possibilitats de cada centre.

16. SUPORTS D'ACCÉS I PARTICIPACIÓ

TEA o necessitat d'anticipació

- Presentar l'ordre del taller al principi: mirar animals, jugar amb el mapa, pensar la relació amb les persones, fer la fitxa i tancar.
- Mostrar visualment els espais abans de començar.
- Donar una tasca clara dins del grup, com col·locar targetes o triar una icona de relació.
- Permetre resposta individual o visual si la conversa oral genera incomoditat.

TDAH o dificultats d'atenció

- Fer servir targetes manipulatives.
- Alternar conversa curta i acció.
- Donar un rol concret: responsable de targetes, portaveu, observador o encarregat del mapa.
- Evitar una explicació inicial massa llarga.
- Fer visible el repte: "Hem de descobrir on viu i com es relaciona amb les persones."

Alumnat nouvingut o amb poc català

- Presentar les paraules clau amb imatges.
- Permetre que assenyali o digui el nom de l'animal en castellà o llengua familiar abans de donar el nom en català.
- Utilitzar parelles de suport.
- Repetir estructures simples:
    - "Aquest animal viu a..."
    - "Aquest animal viu amb persones."
    - "Aquest animal viu a prop nostre."
    - "Aquest animal viu lliure."

Dificultats de lectura o escriptura

- Fer la fitxa molt visual.
- Permetre encerclar, unir o dibuixar.
- Oferir frases començades.
- Permetre resposta oral abans d'escriure.
- Reduir el nombre d'animals a classificar si cal.

Ampliació

- Demanar que comparin dos animals semblants amb situacions de vida diferents.
- Exemple: gat de casa / gat de carrer.
- Exemple: conill de casa / conill salvatge.
- Preguntar: "Són el mateix animal? Viuen igual? Depenen igual de les persones?"

17. TANCAMENT I AVALUACIÓ

Avaluació de l'alumnat

- Es pot fer amb una frase de sortida: *Avui he descobert que...*
- O amb una pregunta oral: *Quina cosa nova hem après sobre els animals que comparteixen el nostre món?*
- També es pot fer un tancament coral: *El món no és només nostre: el compartim amb molts animals.*
- I després cada alumne pot completar oralment o per escrit: *A partir d'avui miraré millor...*

Observació docent

Indicador	Sí	En procés	Encara no
Reconeix animals diferents més enllà de gossos i gats			
Relaciona alguns animals amb espais on poden viure o aparèixer			
Entén que un animal pot viure en situacions diferents			
Comença a diferenciar formes de relació entre animals i persones			
Participa en el joc o en la conversa			
Expressa una idea senzilla de respecte o convivència			

18. EXTENSIÓ OPCIONAL FINS A 1H20

Si disposeu de més temps, es por fer una **activitat d'ampliació:** *El mural dels animals que comparteixen el nostre món*, on cada grup crea una nova carta per afegir al mural o mapa comú.

La carta ha d'incloure:

- nom de l'animal;
- dibuix o imatge;
- on pot viure o aparèixer;
- quina relació té amb les persones;
- una cosa que necessita;
- una manera de respectar-lo.

Després, cada grup presenta la seva carta i l'afegeix al mapa flexible. Aquesta ampliació permet reforçar:

- vocabulari;
- expressió oral;
- treball cooperatiu;
- relació entre animal, espai i persones;
- primera idea de respecte.

Possibles frases per al mural

- Compartim el món amb molts animals.
- No tots els animals viuen igual.
- Un mateix animal pot viure de maneres diferents.
- Mirar millor també és respectar.

19. SI VOLEU CONTINUAR...

Aquest taller connecta directament amb el segon taller de Cicle Inicial: **CI2_Cada animal té la seva manera de viure.**

Després d'haver descobert que hi ha animals diferents i que no tots tenen la mateixa relació amb les persones, el següent pas serà comprendre que cada animal té una forma de vida pròpia i unes necessitats diferents.

També pot connectar amb la caixa educativa de Cicle Inicial: **Compartim el pati amb altres éssers vius.**

El taller pot servir com a preparació per observar el pati o l'entorn de l'escola amb una mirada més atenta.

20. ERROR PEDAGÒGIC QUE CAL EVITAR

Aquest taller no ha de convertir-se en una simple llista d'animals. La clau no és que l'alumnat digui molts noms d'animals, sinó que entengui quatre idees:

- hi ha animals diferents;
- no tots viuen igual;
- un mateix animal pot viure en situacions diferents;
- no tots tenen la mateixa relació amb les persones.

Tampoc ha de convertir-se en una classe de classificació científica. A Cicle Inicial no cal treballar categories complexes. El focus és observar, descobrir i ampliar la mirada. La pregunta de qualitat del taller no és només: *"Quin animal és?"*, sinó *"Com viu aquest animal?"*

21. ACOMPANYAMENT I RETORN

Si necessiteu adaptar aquest taller a les característiques del vostre grup o voleu compartir com ha funcionat a l'aula, podeu contactar amb la Fundació Patas Arriba (info@fundacionpatasarriba.com). Les experiències dels centres ens ajuden a millorar els materials i a incorporar nous exemples de suport.